

Kort kjol

Lärarmaterial

VAD HANDLAR BOKEN OM?

Sommarlovet börjar och Myran och hennes kompisar har fest. De har kul och dricker en del. Myran följer med två kompisar, två killar, på efterfest. Den blir inte så rolig.

LGR 11 CENTRALT INNEHÅLL SOM TRÄNAS

- Lässtrategier för att förstå, tolka och analysera texter från olika medier. Att urskilja texters budskap, tema och motiv samt deras syften, avsändare och sammanhang. (SV åk 7–9)
- Strategier för att skriva olika typer av texter med anpassning till deras typiska uppbyggnad och språkliga drag. Skapande av texter där ord, bild och ljud samspelar, såväl med som utan digitala verktyg. (SV åk 7–9)

ELEVERNA TRÄNAR FÖLJANDE FÖRMÅGOR

- Formulera sig och kommunicera i tal och skrift.
- Läsa och analysera skönlitteratur och andra texter för olika syften.

LGRS 11 CENTRALT INNEHÅLL SOM TRÄNAS

- Lässtrategier för att avkoda och förstå olika texter. Sökläsning och läsning mellan raderna. (SV åk 7–9)
- Strategier för att skriva olika typer av texter och hur man anpassar innehållet till olika mottagare. Olika sätt att bearbeta egna texter till innehåll och form. (SV åk 7–9)
- Berättande texters budskap och uppbyggnad med miljö- och personbeskrivningar samt dialoger. (SV åk 7–9)
- Livsfrågor som är betydelsefulla för eleven. Identitet och identitetsskapande i relation till kön, sexualitet och livsstil. (SO åk 7–9)

ELEVERNA TRÄNAR FÖLJANDE FÖRMÅGOR

- Tala och samtala i olika sammanhang.
- Läs, förstå och reflektera över olika texter.
- Skriva texter för olika syften och mottagare.

DISKUTERA

Bokens uppläggning

Prata om hur boken är strukturerad. Var är Myran när boken börjar? Vi förstår att något har hänt tidigare. Hur förstår vi det?

Första delen, *Sommar på landet hos Vera*, precis som sista delen som heter likadant, utspelar sig i nutid. Andra delen, *Innan sommaren, hemma i stan*, är en tillbakablick. Här får vi veta vad som har hänt. Diskutera med eleverna varför författaren har strukturerat boken på det sättet.

Våldtäkten – Myrans reaktion

Hur reagerar Myran när Bergström våldför sig på henne? På s. 34 finns en beskrivning av hennes reaktion. Läs den och prata om varför det är vanligt att reagera på det sättet i en sådan situation.

Hur känner Myran sig efteråt? (s. 39) Vad gör hon? (s. 40) Varför gör hon det?

Myran tar på sig skulden för våldtäkten. Vad tänker hon? (s. 42, 70)

På s. 82 säger två tjejer att "om man är full och följer med killar hem, får man skylla sig själv". Varför tänker tjejer så om ett våldtäktsoffer?

Kvinnosynen

Hur ser Bergström och Uffe på kvinnor? Vad har de för kvinnosyn? På s. 34 och 35 finns exempel på deras föraktfulla kvinnosyn. Även i slutet av boken, under rättegången – s. 86. Hur kan unga killar idag ha en sådan syn på kvinnor?

På s. 60 möter Myran två killar från klassen som yttrar sig hånfullt om det som hänt. Diskutera deras reaktion.

Porrfilmer

På sidorna 64 och 67 pratar killarna om att tjejer gillar det här för det har de sett på film. Hur kan porrfilmer påverka människors syn på sex och hur kvinnor upplever sex? Hur skildras kvinnor i porrfilmer. Diskutera.

LÄS MER

Här kan ni läsa om sexualbrott och hur man kan känna sig efter att ha varit utsatt. Här finns också tips om vad man kan göra och vart man kan vända sig.

<https://www.umo.se/vald-och-krankningar/sexuella-overgrepp-och-trakasserier/utsatt-for-sexuella-overgrepp/>

Ni kan också läsa om Rebecka som utsattes för sexualbrott av sin styvpappa.

<https://www.umo.se/vald-och-krankningar/sexuella-overgrepp-och-trakasserier/rebecka-utsattes-for-sexuella-overgrepp/>

FACIT LÄSFÖRSTÅELSE

Sommar på landet hos Vera (kapitel 1–5)

Frågor på raden (Du hittar svaret på raden, direkt i texten.)

1. Var är Myran när boken börjar?
Hon är på landet, på en bondgård. Hon sitter på ett tak och tittar ut.
2. Något hemskt hände. När hände det?
Något hemskt hände för ett år sedan.
3. Vad gör Vera på kvällen?
Vera kommer upp på taket och kastar mat och vatten till Myran.
4. Vem är Cilla? Var är hon?
Cilla är Myrans bästa vän. Hon är i Grekland med sina föräldrar.
5. Hur slutar avsnittet?
Myran går ner från taket och till sitt rum. Hon duschar och går för att äta frukost med Vera i ateljén.

Fråga mellan raderna (Du måste tänka efter när du har läst texten. Genom ledtrådar i texten hittar du svaret.)

6. Berätta om Svinto, hans mamma Vera och hans pappa. Vad gör de? Hurdana är de?
Svinto är 18 år. Han jobbar med hästar och tävlar i trav. Han är snäll. Vera har färgglada kläder. Hon tycker om att hjälpa andra människor. Vera jobbar med lera. Hon gör muggar, krukor och fat. Pappan är bonde och jobbar i stallet och tar hand om korna.

Fråga bortom raderna (Fundera och ge ett eget svar.)

7. Varför vill Myran inte att Vera ska komma upp på taket, tror du?
Eget svar.

Innan sommaren hemma i stan

Kapitel 6–8

Frågor på raden (Du hittar svaret på raden, direkt i texten.)

8. Nu går vi ett år bakåt i tiden och får veta att något har hänt. Hur uttrycks det?
Det står att hela Myrans liv ändrades över en natt.
9. Vilka är Uffe och Bergström? Vad tycker Cilla och Myran om dem?
Cilla, Myran och Bergström är med i Uffes gäng. De gillar killarna. Uffe är alltid glad.
10. Varför åker de hem från Gröna Lund?
De åker karusell och Cilla börjar må illa och kräkas.

11. Hur känner Cilla och Myran för killarna när de väntar på sitt tåg på Centralen?
Det är lite bråkigt där och de tycker att det känns tryggt att ha med sig killarna.
12. Cilla går hem, men Myran följer med killarna hem till Uffe. Varför gör hon det?
Hon tycker att de är lite gulliga som tjarar på henne.
13. Vad gör de tre hemma hos Uffe?
De dricker sprit och cola och blandar det med amfetamin.
14. Hur reagerar Myran när Bergström tvingar henne till oralsex?
Hon blir så rädd att hon inte kan röra sig. Hon försöker skrika, men det kommer inget ljud.
15. Myran skriker på hjälp. Hon ber Uffe om hjälp. Hur reagerar han?
Han hjälper henne inte utan våldtar henne bakifrån.
16. Hur slutar det hela?
Uffes föräldrar kommer hem.

Fråga mellan raderna (Du måste tänka efter när du har läst texten. Genom ledtrådar i texten hittar du svaret.)

17. "Hon tänker att det inte händer på riktigt." Vad betyder det? Varför tänker hon så?
Eget svar. (Det som händer är så hemskt att det inte kan vara på riktigt. Det är ett sätt att uthärda.)

Frågor bortom raderna (Fundera och ge egna svar.)

18. Myran vill inte testa amfetamin. Varför gör hon det ändå, tror du?
Eget svar.
19. Vad är anledningen till att killarna blir helt förändrade och våldtar Myran, tror du?
Eget svar.

Kapitel 9–13

Frågor på raden (Du hittar svaret på raden, direkt i texten.)

20. Varför klipper Myran av sig håret och slänger det och klänningen i soporna?
Hon tänker att hon blev våldtagen för att hon hade långt hår och kort klänning.
21. Vad säger Myran när Cilla säger att de måste gå till polisen?
Hon säger att killarna kan skydda varandra och att hon får skylla sig själv som var full och hade kort klänning.
22. Varför vill polisen att Myran ska undersökas av en läkare?
Läkaren ska se hur skadad hon är och ta bilder som ska användas som bevis.
23. Vem är Bea? Vad ska hon göra?
Bea är advokat och hon ska vara med under rättegången för att se till att allt går rätt till och att Myran inte är ensam.
24. Vad händer när Myran ska gå och handla mat?
Hon träffar två killar från klassen. De flinar och frågar om hon vill göra det med dem också.

Fråga mellan raderna (Du måste tänka efter när du har läst texten. Genom ledtrådar i texten hittar du svaret.)

25. Hos läkaren förstår vi hur allvarligt skadad Myran är. Hur kan vi förstå det?
Läkaren säger att hon måste sy i Myrans ändtarm. Det är trasigt där.

Fråga bortom raderna (Fundera och ge ett eget svar.)

26. När Myran kommer hem från akuten och berättar för sin mamma att hon har blivit våldtagen, reagerar mamman med att fråga om hon är säker. Varför tror du att mamman reagerar så?
Eget svar.

Kapitel 14–18

Frågor på raden (Du hittar svaret på raden, direkt i texten.)

27. Uffe och Bergström förhörs av polisen. Hur försvarar Uffe sig?
Han säger att tjejer gillar analsex. Så är det i porrfilmer.
28. Hur känner Uffe sig efter våldtäkten?
Han säger att han är ledsen och att han inte menade att våldta Myran.
29. Hur reagerar Bergström hos polisen?
Han skriker och bråkar och nekar till allt. Han vägrar svara på frågorna.
30. Bergström skyller på Myran. Hur då?
Han säger att hon ville ha sex med honom och Uffe. Myran var vild och skrek som tjejer i porrfilmer.
31. Vad gör Myran hela sommaren?
Hon sitter inne, tittar på teve, lyssnar på musik och sover.
32. Varför rakar Myran av sig håret?
Hon vill vara ful så att hon får vara ifred.
33. Hos psykologen säger Myran igen att det var hennes fel. På vilket sätt skulle det vara hennes fel?
Hon hade kort klänning, skor med höga klackar, läppstift och hon var full.
34. Vad händer när Myran och Cilla möter Uffes mamma?
Myran vänder om och springer iväg. Uffes mamma ropar "förlåt".

Fråga mellan raderna (Du måste tänka efter när du har läst texten. Genom ledtrådar i texten hittar du svaret.)

35. Uffe har aldrig haft sex med någon tjej och Bergström verkar också vara oerfaren. Hur kan vi förstå det?
De pratar om porrfilmer och vad tjejerna i filmerna gillar.

Fråga bortom raderna (Fundera och ge ett eget svar.)

36. Varför säger psykologen åt Myran att hon ska måla, tror du?
Eget svar.

Kapitel 19–22**Frågor på raden** (Du hittar svaret på raden, direkt i texten.)

37. Hur är det i skolan?
Lärarna är extra snälla mot Myran. Eleverna tittar på henne. Några killar fnissar. Uffe och Bergström har flyttats till en annan klass så att Myran ska slippa träffa dem så ofta.
38. Varför kommer Bea hem till Myran?
De hade bestämt att äta lunch, men Myran orkade inte utan ringde till Beas kontor och sa att hon var sjuk.
39. Vad föreslår Bea att Myran ska göra?
Hon föreslår att Myran ska byta skola.
40. Varför springer Myran hem och säger att hon vägrar gå till skolan igen?
Myran hörde två tjejer som sa att man får skylla sig själv om man är full och följer med killar hem.
41. Vad säger rektorn?
Han säger att hon kan plugga hemma, att han är ledsen för det som har hänt och att sådant aldrig borde få hända.
42. Hur reagerar Uffe och Bergström under rättegången, när de ser Myran?
Uffe skäms och tittar ner i golvet, men Bergström ser Myran rakt i ögonen.
43. Vad säger Uffe när han får frågor om våldtäkten?
Han säger att han var full och att det var så djävla dumt.
44. Vad säger Bergström?
Han säger Myran ville ha sex med honom för att tjejer är sådana.
45. Vad blir domen?
Uffe och Bergström döms till slutet ungdomsvård. De ska betala 70 000 kr till Myran.
46. Myrans liv förändras. På vilka sätt?
Bea hjälper till så att de kan flytta till en ny lägenhet. Efter sommaren ska Myran börja i en annan skola. Under sommaren ska hon bo hos en familj utanför stan.

Fråga mellan raderna (Du måste tänka efter när du har läst texten. Genom ledtrådar i texten hittar du svaret.)

47. Hur framgår det att domaren inte tror att Bergström talar sanning?
När Bergström säger att Myran var med på det säger domaren att i rätten måste man tala sanning.

Fråga bortom raderna (Fundera och ge ett eget svar.)

48. Varför tror du att åklagaren frågar Myran om hon har varit ihop med någon av killarna, varför hon inte ropade på hjälp, om hon har tagit droger tidigare och hur många öl hon hade druckit?

Eget svar.

Sommar på landet hos Vera (kapitel 23)**Frågor på raden** (Du hittar svaret på raden, direkt i texten.)

49. I sista kapitlet är Myran på samma ställe som i första kapitlet, hos Vera. Vad har Myran gjort hela sommaren?

Myran har målat hela sommaren och hon har lärt sig köra traktor.

50. Nu har Myran framtidsplaner. Vad ska hon göra?

Hon ska åka till Bali.

Frågor mellan raderna (Du måste tänka efter när du har läst texten. Genom ledtrådar i texten hittar du svaret.)

51. Det finns en sak, som handlar om Vera, och som på något sätt är symbolisk. Vad är det?

Vera har gjort en staty av en fågel, precis som hon drömde om i början av boken.

52. I det här kapitlet finns det flera saker som ger hopp för framtiden. Vilka saker?

Eget svar. (Myran har inte bara svarta kläder, hennes hår har vuxit lite, hon ska flytta till en ny lägenhet, där hennes nya rum är gult och hon ska börja i en ny skola.)

Fråga bortom raderna (Fundera och ge ett eget svar.)

53. Hur tolkar du de två sista raderna? Jämför med första kapitlet, när Myran också satt på taket.

Eget svar.

JURIDISKA TERMER

1. bevis	a. "fängelse" för ungdomar mellan 15 och 18 år
2. förhör	b. en person som har begått ett brott förklaras skyldig
3. advokat	c. förhandling i domstol med advokat, domare och åklagare
4. åklagare	d. hjälper personer under en rättegång
5. rättegång	e. jurist som leder en rättegång i domstolen
6. häkte	f. lokal där en person som är misstänkt för ett brott väntar på t.ex. rättegång
7. domare	g. något som visar att någon har begått ett brott
8. bli fälld	h. när polisen ställer frågor om ett brott
9. slutna ungdomsvård	i. ska bevisa att någon har begått ett brott

1. g, 2. h, 3. d, 4. i, 5. c, 6. f, 7. e, 8. b, 9. a